אין נעץ פון ווייסער שקלאַפעריי

א ראמאן פון דעם אידישען אדבייטער לעבען אין אמעריקא

פון אלבערט עדוואַרדס (אידיש פון יוסף קלינגער)

(42־טע פאָרזעצונג)

מייבעל האָט אויסגעזוכט אַלע געלע גענהייטען ארויסצושטעלען יעטאַ'ן אלס רערנערין. די רייכע פרויען פונ'ם 'גע היפּס קאָנסויל" פון דער ליעג האָבען פאר איהר אראנגזשירט פערשיעדענע אנ־טערנעהמונגען צווישען זייערע אריסטאָק ראַטישע בעקאַנטע, און איבעראל איז יעטאַ ארויסגעשטעלט געוואָרען אלס די העלדין פון טאג. זי האָט איבעראל גע האַלטען רעדעס און אויף אזא אופן גע־שאפען זעהר פיעל געלד פאר די סטרייי־קער.

אָבער א חוץ דעם געשאפענעם געלט האָבען די דאָזיגע אונטערנעהמונגען צוויי שען די רייכע געהאט נאָך א גרויסע בע־רייטונג פאר יעטאַ'ן.

זי האָט זיך בעקאַנט מיט א גרויסען טהייל פון די אריסטאָקראַטישע פרויען, וועמענס איינפלוס זי האָט נאכהער אויס גענוצט אויף פערשיעדענע אופנים צו העלפען די סטרייקער.

האַלטענדיג איהרע רעדעס און אריינ קומענדיג אין דער דאָזיגער רייכער און אריסטאָקראַטישער געזעלשאפט האָט יעטאַ געהאט א געלעגענהייט צו בעקאַנען זיך מיט דער וועלט וועלכע איז אַלע מאָ־געוועזען עפּעס א מין מיסטעריעזע זאך פאר איהר. יענע מענשען האָבען איהר לעגענדיג אויסגעזעהען ווי פערשטעלט. פינדען וואהרן איהר אויג האָט ניט גע־קאָנט דורכבעבען און ווען זי האָט אינסטינקטיוו געהאסט. בעקאַנענדיג זיך בעסער מיט זיי האָט יעטאַ ערשט דאן איינגעזעהען ווי פאר א גרויסער תהום עס ליגט צווישען איהר קלאס מענ שען און יענע רייכע. די גלייכגילטיג־קייט עס יעדער זאך וואָס די דאָזיגע רייכע האָבען ארויסגעוויזען, די לייכטהאר־ציגקייט מיט וועלכע זיי האָבען געגעבען זייערע פּאָר דאָלאר, האָט זיי נעמאכט אבשטויסענד אין יעטאַס אויגען. דיא אכט'ע בעגייסטערונג צו ארבייטען פאר די סטרייקערס האָט יעטאַ געשעפּט ווען זי האָט נערעדט פאר די ארעמע ארבייר־טער ביי זייערע וויכאָנס, וואו יעדער אייג ציגער האָט מיט א גרויסער שמחה אוועק געגעבען דעם לעצטען סענט.

אין א נאַנץ קורצער צייט האָט יעטאַ אייפגעהערט צו פערגעטערען יענע רייכע אריסטאָקראַטען. זי האָט געפיהלט ביי זיך אז זי שטעהט העכער פון זיי און האָט אָנגעהויבען צו קוקען אויף זיי „פון אויבען ארונטער", אלס בעווייז דאָס זי האָט רעכט מיט איהר מיינונג ווענען די רייכע האָט פאר יעטאַן גערעדענט די דאָזיגע וואונדער־פרוען מייבעל טריין. „אָט קומט זי דאָך אויף פון יענער אריסטאָק ראַטישער און לוקסוס וועלט", האָט יעטאַ געטראַכט ביי זיך. אָבער וואָס פאר א גרויסער אונטערשיעד עס ליגט צווישען איהר און די אנדערע אריסטאָקראַטקעס מיט וועמען זי פיהרט אן די הילפס אר־בייט פאר די סטרייקערס". צום מערהס טען וואָס עס האָט יעטאַן געוואונדערט און וואָס זי האָט בשום אופן ניט געקענט פערשטעהן איז געווען, „ווי אזוי קענען דיזדאָזיגע רייכע פרויען בלייבען אזוי גלייכגילטיג צו אלעבען אין דער צייט ווען זיי ווייסען גענוי די פאַקטען וועגען דעם אָרימקייט וואָס עס הערשט צווישען די סטרייקער. „ניין," האָט יעטאַ גע־טראַכט", „איך ווייל ניט זיין קיין ארים טאָראַקטע."

כמעט יעדען טאג זיינען עטליכע ארבייטער ארעסטירט געוואָרען פאר הי טען די שעפער. די ארעסטירטע זיינען פערשיקט געוואָרען אין די ארעסטען הייי־זער אויף פערשיעדענע טערמינען אבער עס האָט נאָר כיט געהאָלפען. באלד האַ־בען אנדערע פון די סטרייקער פערנומען די פּלעצער פון זייערע ארעסטירטע חברים, און אנשטאט דעם וואָס די בעלי בתים האָבען געהאָפט צו צוברעכען דעם סטרייק מיט די ארעסטען האָט דאָס גע האט די פערקעהרטע ווירקונג. יעדער נייער ארעסט האָט געבראַכט צעהנדליגע נייע סטרייקער אויף'ן פּלאַץ, און די בעלי בתים האָבען זיך ארומגעזעהען דאָס זיי וועלען מוזען זוכען „מעהר ווירקזאַ־מערע מיטלען". זיי האָבען אבגעהאַל־טען קאָנפערענצען מיט איינינע עקספּער טען אין ברעכען סטרייקס און האָבען ארויסגעלאָזען אן ערקלעהרונג צום פּובלי־קום דאָס צוליעב דעם וואָס די פּאָליציי ניט זיי ניט גענוג הילף צו בעשיצען זייער פערמענען און די לעבענס פון זייערע נעטרייע ארבייטער זיינען זיי געווען גע צוואונגען אנצושטעלען פּריוואַטע געהיים פּאָליציי וועלכע וועלען זיי בעשיצען גע־גען די פערברעכענס פון די סטרייקער. אלע צייטונגען האָבען אָבגעדרוקט דיא דאָזיגע ערקלעהרונג און דער איינדרוק איז געוואָרען דאָס די וועסטען מאכען זיי נען א באגרע שלענער וועלכע זאָלען ניט דורכגעהן א מענשען אויף'ן נאס.

נאָך דער דאָזיגער דעקלאַראַציע האָט די לאגע זיך זעהר שטארק געביטען. אנ שטאט דעם וואָס פריהער פלעגען דיא בעלי בתים זוכען גערעכטיגקייט און ברענ־גען די סטרייקענדע מיידלאך אין די גע רייכטען, האָבען איצט אָנגעהויבען צו קו־מען מיידלאך אין אָפּיס פון דער יוניאָן מיט פערבלוטיגטע פּנים'ער צושלאָגענע אויגען, צוקאַליעטשעטע און פערוואונדע־טע פון די בויאנעס וואָס די בעלי בתים זאָבען אָנגעשטעלט מיט'ן צוועק צו הי־טען אָרדנונג.

מייבעל האָט פערשטאנען וואָס אזא גושטאנד בעסייט פאר די סטרייקער און וי האָט געוואָלט אויסהיטען יעטאַן פון טהאָן די ארבייט פון היטען די שעפער, און בלויז זי שיקען אויף איהר שליחות פון זאמלען געלד, אָבער יעטאַ האָט ניט געוואָלט איינשטימען.

„אויב איך וועל ניט זיין מיט דיא מיידלאך א גאנצען טאג וועל איך דאָך ניט האָבען וועגען וואָס צו רעדען אין די אבענדען אויף די ערואמלונגען.

מייבעל האָט איינגעזעהען די נערעג זע טענה און האָט איהר נאכגעגעבען.

יעטאַ האָט ערוואַרטעט אז סוף כל סוף וועט זי אויך ארעסטירט ווערען אייך ווי אלע אנדערע סטרייקער. זי האָט זיך בלויז געוואונדערט וואָס דער צופאל האָט אלע מאָהל אזוי געבראַכט דאָס איהרע חברטעס מיט וועמען זי איז געשטאנען, אבער די שעפער זייענען ארעסטירט געוואָ־רען און זי ניט. זי פלעגט זיך דארום אויספרעגען ביי די מיידלאך וועלכע זיי־ען צוריקגעקומען פון דעם ארעסט וואָ אזוי דאָרט איז, און אין א געוויסען זין האָט זיך איהר געוואָלט זיין דאָרטען. יעטאַ פלעגט זיך אליין ניט פערגינען איהר לוקסוס לעבען וואָס זי האָט גע־זעהרט אין פערגלייך מיט די אנדערע ארען און מיידלאך סטרייקער.

„איך האָב דאָך יעדען טאג א זי־בערען מאָהל צייט כאָטש איינמאָהל אין טאג, א גוט בעט צו שלאָפען, א וואַרימען צימער. און האָב ניט קיין קינדער וואָס מאָהנען עסען, און נאָך אנדערע צרות וואָס דאַרפען אויסשטעהן אלע סטרייקע־רע פרויען און מיידלאך", אָט אזוי פלעגט יעטאַ טראַכטען ביי זיך.

די סטרייקערינס פלעגען פאר איהר אויסדערצעהלען זייערע ביטערע הערצער איינינע האָבען „ערצעהלט וועגען זייערע קראַנק מענער, וועמען די דאָקטוירים האָ־בען שוין אויפגעגעבען די האָפנונגען גע זונט צו ווערען. אנדערע ווידער האָ־בען דערצעהלט וועגען קראַנקע מוטערס, קראַנקע קינדער און פערשיעדענע צרות וואָס זיי מוזען אויסשטעהן, און דערפאר איז ביי יעטאַן אויסגעקומען אז דאָס שיק זאל איז ניט גערעכט צו איהר מיט דעם וואָס זי איז נאָך קיין מאָהל ניט ארעס־טירט געוואָרען און זי האָט נאָך אפילו ניט געקראָגען קיין זעץ פון איינעם פון די בויאנעס.

אָבער יעטאַ האָט זיך דאָך דערוואַרט. איהר צייט איז נעקומען, און דוקא עפּעס אויף א מאָדנעם אופן און גאַנץ אנגער־וואַרטעט.

(פאָרזעצונג קומט.)

וויפיעל עס האָט געקאָסט ניקאָ־איען אויפצוהאַלטען זיינע שפּיאַנען

(פאָרזעצונג פון פיידזש 4.

ארבייט כאבאר צו געוויסע רעוואָלוציא נערען וואָס האָבען ניט אזוי שנעל גע־קענט פּועלן ביי זיך צו טהון אזא פער ברעכערישע ארבייט. פענסיע אדער שטי צע צו אלטע אדער קראַנקע שפּיאַנען און סתם אזוי עקסטרא אויסגאַבען אויף אויסערגעוועהנליכע שטיקלעך ארבייט און אויך געהאלט פאר שפּיאַנען אין אויס לאנד.

די פולע סומע וואָס די געהיים אבטהיי־לונג פון פּאָליציי דעפּאַרטמענט האָט גע קאָסט דער רוסישער רעגירונג האָט אלזא בעטראַפען ניט ווענינער פון 600 טויזענד רובעל אין דעם דערמאָהנטען יאָהר 1911.

מען קען נאָטירליך ניט זאגען, אז די סומע פון 600 טויזענד רובעל א יאָהר איז קליין. אבער זי איז לעכעדליך קליין ווען מען נעהמט אין אנבעטראַכט די קוואַנטי טעט און קוואַליטעט פון דער ארבייט וואָס די שפּיאַנען און פּראַוואָקאַטאָרס האָבען געטהון צו בעשיצען דעם צאר געגען זיי נע אינערליכע שונאים.

דער פינאַנץ מיניסטער באט אן אז דאס פאלק זאל זיך סובסקרייבען אויף

קענעדע'ס זיעג הלואה

אויסגאבע פון

$150,000,000 5½% גאלד באנדס.

וועלכע צאהלען אינטערעסט פון דעם 1־טען דעצעמבער, 1917. און ווערען פעליג אין דריי פארשיעדענע צייטען. דער סובסקרייבער קען זיך אויסקלייבען וועלכע ער וויל אויפ'ן פאלגענדען אופן:

5 יאהרינע באנדס פעליג דעם 1־טען דעצעמבער 1922
10 יאהרינע באנדס פעליג דעם 1־טען דעצעמבער 1927
20 יאהרינע באנדס פעליג דעם 1־טען דעצעמבער 1937

דיעזע הלואה איז אויטא רייזירט לויט דעם געזעץ פונ'ם קענעדער פארלאמענט. און דאס קרן צוזאמען מיט'ן פּראצענט דארפען באצאהלט ווערען פון דער גאנצער רעגירונגס הכנסה.

די סומע פון דיעזער אויסגאבע איז $150,000,000 ניט אריינגערעכענט די סומע (אויב עס איז פאראן) וואס ווערט באצאהלט פאר'ן איבערגע־בען באנדס פון א פריהערדיגער אויסגאבע. אבער דער פינאנץ מיניסטער רעזערווירט פאר זיך דאס רעכט צו באשטימען אין גאנצען אדער אירגענד וועלכען טייל פון דער סומע וואס וועלען זיין סובסקריפּשאנס מעהר פון $150,000,000

דאס קרן און פּראצענט וועט געצאהלט ווערען אין גאלד.

אין סומען פון $50, $100, $500, און $1,000

סובסקריפּשאנס מוזען זיין אין סומען פון $50 און העכער.

דאס קרן וועט אויסגעצאהלט ווערען. אין דעם אפיס פון דעם פינאנץ מיניסטער און "רעסיווער דזשענעראל" אין אטאווא. אדער אין דעם אפיס פונ'ם „אסיסטענט רעסיווער דזשענעראל" אין האליפאקס, סט. דזשאהן, שארלאטעטאון מאָנטרעאל, טאראנטא, ווייניפּעג, רעדזשיינא, קאלגאריע און וויקטאריע. מען דארף גאר ניט צאהלען דערפאר.

דאס פּראצענט ווערט אויסגעצאהלט האלב יעהרליך, דעם 1טען יוני און דעם 1־טען דעצעמבער אין אירגענד וועלכען ברענטש אין קענעדע פון אירגענד וועלכער געטשארטעטער באנק.

„בעירער" אדער רעדזשיסטרירטע באנדס

באנדס קען מען רעדזשיסטרירען אויפ'ן גלייך: קרן אדער אופ'ן קרן צוזאמען מיט'ן פּראצענט.

נאכדעם ווי מען וועט פאר יעדען איינגעס באשטימען די באנדס וועט מען קענען אויסבייטען די פּראוויזאָרישע רעסיטס וואס מען האט גע־קראגען ביים קויפען אויץ „סקריפּ סערטיפיקייטס", ניט־נארקויפבארע) אדער „בעירער" באנדס לויט דעם וואונש פון יעדען קויפער, נאכדעם ווי די "סקריפּ סערטיפיקאטס" וועלען זיין אין גאנצען באצאהלט און די באנק וואס האט ערהאלטען דאס געלד וועט האבען דאס אינדארסירט וועט מען קאנען פארבייטען אויף באנדס וועלכע וועלען האבען "בעירער" קופּאנען. אדער רעדזשיסטרירטע בלויז אויפ'ן קרן, אדער באנדס אהן קופּאנען וואס וועלען אין גאנצען זיין רעדזשיסטרירט. לויט דעם וויי דער אפליקיישאן וועט זיין אויסגעמאכט.

געטשארטערטע באנק הייזער וועלען דעלייווערען די צייטווייליגע אדער דעפיניטיווע באנדס.

"בעירער באנדס מיט קופּאנען וועלען אויסגעגעבען ווערען אויף די סומען פון $50, $100, $500, און $1000. און קענען בלויז רעדזשיסטרירט ווע־רען אויפ'ן קרן אליין. פאלשטענדיג רעדזשיסטרירטע באנדס. אויף וועלכע דאס פּראצענט וועט באצאהלט ווערען דירעקט צום איינגענטימער דורך א רעגירונג'ס טשעק. וועלען ארויסגעגעבען ווערען אויף די סומען פון $1000, $5000. אדער אירגענד וועלכע אויטאריזירטע גרעסערע סומע פון $5000.

די יעניגע וועלכע וועלען האבען פול רעדזשיסטרירטע באנדס אהן קופּאנען וועלען האבען דאס רעכט איבער צו בייטען זייערע באנדס אויף $1000. באנדס מיט קופּאנען, און די וואס האבען באנדס מיט קופּאנען וועלען קענען פארבייטען אויף פול רעדזשיסטרירטע באנדס פון אויטאריזירטע סומען, אהן קופּאנען, צו אירגענד וועלכער צייט. אויב זיי וועלען אויסמאכען אן אפליקיישאן צום פינאנץ מיניסטער און באצאהלען 25 סענט.

צוריקגעבען באנדס.

די וואס האבען "דעבענטשור סטאק" פון דער דאמיניאן אוו קענעדע. וועלכער ווערט פעליג דעם ערשטען אקטאבער 1919. און אזעלכע וואס האבען באנדס פון די דריי פריהערדיגע מלחמה הלואות האבען די פריווילעגיע צוריקצוגעבען זייערע באנדס און באצאהלען מיט זיי א טייל פון די צאה־לונגען פון דער איצטיגער אויסגאבע. אויף פאלגענדע באדינונגען: —

"רעבעטשור סטאק" וואס איז פעליג דעם 1־טען אקטאבער 1919 איז פולער ווערטה צוזאמען מיט'ן צוגעוואקסענעם פּראצענט.
מלחמה הלואה באנדס וואס זענען פעליג דעם 1־טען דעצעמ. 1925 צו 97½ צוזאמען מיט'ן צוגעוואקסענעם פּראצענט.

(די אויבענדערמאהנטע וועלען אנגענומען ווערען אלס א טייל אויף די צאהלונגען פאר באנדס פון אירגענד וועלכע פון די 3 סארטען פון דער איצטיגער אויסגאבע.)

מלחמה הלואה באנדס וואס זענען פעליג דעם 1טען אקט. 1931 צו 97½ צוזאמען מיט'ן צוגעוואקסענעם פּראצענט.
מלחמה הלואה באנדס וואס זענען פעליג דעם 1טען מעריץ 1937 צו 96 צוזאמען מיט'ן צוגעוואקסענעם פּראצענט.

ווי די דאזיגע באנדס וועלען אנגענומען ווערען אלס א טייל אויף די צאהלונגען בלויז אויף די באנדס פון דער איצטיגער אויסגאבע וואס ווערען פעליג אין 1937).

די פארשיעדענע באנדס פון דער איצטיגער אויסגאבע וועלען אין דער צוקונפט אנגענומען ווערען אויף דער פולער ווערטה צוזאמען מיט'ן צוגעוואקסענעם פּראצענט אין פאל עס וועלען ארויסגעגעבען ווערען ווייטערדיגע אויסגאבען וואס וועלען פעליג ווערען אין דערזעלבער צייט אדער אין שפּעטערדיגע צייטען. די באנדס וועלען אנגענומען ווערען פונקט אזוי ווי מזומן געלד פאר די סובסקריפּשאנס פון אזעלכע באנד אויסגאבען. אבער ניט פאר באנדס וואס וועלען ארויסגעגעבען ווערען אין אויסלאנד.

דער פרייז איז די פולע ווערטה

פריי פון טעקסעס — אריינגערעכענט איינקום טעקסעס וואס וועלען ארויפגעלעגט ווערען דורך געזעצן פונ'ם קענעדער פארלאמענט.
די צאהלונגען דארפען זיין ווי פאלגט:

10% דעם 1־טען פעברואר 1918
10% דעם 2־טען יאנואר 1918.
20% דעם 1־טען דעצעמבער 1917
20% דעם 1־טען מערץ 1918
20% דעם 1־טען אפריל 1918
20% דעם 1־טען מאי 1918

ביז דעם 1־טען יוני 1918 וועט באצאהלט ווערען פאר א פולען האלבען יאהר אינטערעסט.

די באנדס טראגען דערפאר אריין א ריינעם פּראפיט צו די אינוועסטארס ארום:

5.61% אויף די 20 יאהרינע באנדס
5.68% אויף די 10 יאהרינע באנדס
5.81% אויף די 5 יאהרינע באנדס

אלע צאהלונגען דארפען געמאכט ווערען צו א געטשארטערטער באנק אויפ'ן קרעדיט פונ'ם פינאנץ מיניסטער. צו פארפעהלען צו צאהלען אירגענד וועלכען צאהלונג קען פארארזאכען אז די פריהערדיגע צאהלונגען זאלען געהאן פארפאלען, און די באשטימטע באנדס זאלען צוגענומען ווערען סובסקריפּשאנס מוזען האבען א דעפּאזיט פון 10% פון סומע אויף דער גאנצער וואס די סובסקרייבטע באנדס טרעפען און דארף געשיקט ווערען דורך א געטשארטערטער באנק, אירגענד וועלכער בראנטש פון א געטשארטערטער באנק אין קענעדע וועט ארויסשיקען סובסקריפּשאנס און וועט ארויסגעבען פּראוויזאָרישע רעסיטס.

אין פאל מען באווילינט בלויז א טייל פון דער פארלאנגטער סומע באנדס וועט דער סורפלוס פונ'ם דעפּאזיט צוגערעכענט ווערען צו דער סומע וואס איז פעליג אין דער יאנואר צאהלונג.

סובסקריפּשאנס קענען אין גאנצען באצאהלט ווערען דעם 2־טען יאנואר 1918 אדער אין איינעם פון די צאהלונגען וואס דארפען שפּעטער גע־מאכט ווערען לויט א דיסקאונט פון 5½% יאהרליך לויט דיעזער פּראוויזיע מעגען צאהלונגען געמאכט ווערען אויפ'ן פאלגענדען אופן:

אויב עס ווערט באצאהלט דעם 2טען יאנואר 1918 וועט די סומע זיין 89,10795 פאר $100
אויב עס ווערט באצאהלט דעם 1טען פעברואר 1918 וועט די סומע זיין 79.46959 פאר $100
אויב עס ווערט באצאהלט דעם 1טען מעריץ 1918 וועט די סומע זיין 59,72274 פאר $100
אויב עס ווערט באצאהלט דעם 1טען אפריל 1918 וועט די סומע זיין 39,90959 פאר $100

פארמען אויף אפליקיישאנס קען מען באקומען אין אירגענד וועלכען ברענטש אין קענעדע אין א געטשארטערטער באנק, אדער פון אירגענד וועל־כער זיעג הלואה קאמיטע אדער פון איינעם פון איהרע מיטגלידער.

די ביכער פון דער הלואה וועלען געהאלטען אין דעם פינאנץ דעפּארטמענט אין אטאווא.

ווען די צייט וועט קומען וועט אויסגעמאכט ווערען אן אפליקיישאן אויף ארויסצוגעבען די דאזיגע אויסגאבע אויפ'ן סטאק עקסטשיינזש פון טא ראנטא און מאנטריאל.

די סובסקריפּשאן ליסטען וועלען געשלאסען ווערען אין דעם טאג אדער בעפאר דעם 1־טען דעצעמבער 1917.

פינאנץ דעפּארטמענט
אטאווא. נאוועמבער 12. 1917

לייהט אייער לאנד - נאנץ קענעדע איז אייער גאראנטיע

ביעדער מאן סיי רייך אדער ארעם. וועלכער פארפעהלט צו ברענגען זיין אבגעשפּארט געלד אין אזא וויכטיגען מאמענט צו ראטעווען זיין לאנד איז ניט ווערטה מען זאל אים מקנא זיין.